

U. B. BERGEN

Ms. 1611.4

AVANTGARDEN

Nr. 13

1. Desbr. 1944

4. Årg.

HVOR LANGT GÅR RUSSLAND?

Sjefredaktør Carl-Adam Nycop i det svenske tidsskriftet «Allt» gir i oktobernummeret en meget interessant oversikt over den russiske krigshistorien under tittelen «Hur långt går Ryssland?»

Plasshensyn gjør det nødvendig for oss å innskrenke gjengivelsen vår til tidsskriftets eget resymé av artikkelen og de siste avsnittene som behandler de aktuelle spørsmålene i dag.

Lider De av «russeskrekke»? Tror De at Sovjet ønsker å erobre hele Europa og bolsjevisere det? Mener De «at Sverige står for tur etter Finland» og at russerne må skaffe seg en veg til havet via Nord-Sverige og Narvik? Disse spørsmålene besvarer «Allt»s redaktør ved et historisk tilbakeblikk som på en realistisk måte plasserer kirken midt i byen» ved å presentere de historiske fakta som viser at Russland er angrepet av andre europeiske makter minst like ofte som det sjøl har gått til angrep. Det er imidlertid merkelig å konstatere hvor ofte Russland frivillig har avstått fra en del erobrede områder. Nå sier Moskva seg for annen gang på 4 år villig til å avstå fra erobring av hele Finland, til tross for at det synes å være muligheter for det. Hvordan stemmer dette med bevisføringen innen de lag som skaper og vedlikeholder «russe-skrekke» i Sverige?

Dette var tidsskriftets resymé. I de siste avsnittene av artikkelen heter det:

I første verdenskrig hadde Russland til å begynne med en viss framgang i Østprøyssen, men oppløsningen på heimefronten førte til slutt til et sammenbrudd, og

Russland tapte i raskt tempo sine polske områder, Litauen, Lettland, Estland og Finland og videre Bessarabia.

Etterpå forholdt Russland seg meget stille. Det «trakk ned rullegardinet som på 1500-tallet og slikket sine sår. Sovjet foretok ingen offensive erobringshandlinger de følgende 20 åra.

Men Stalin ble sjølsagt nervøs da Hitler i 1933 fikk makta i Tyskland. Han kunne jo bare slå opp i «Mein Kampf» for å få vite hva den tyske diktatoren hadde i kikkerten. Hitler slo åpent fast at Tyskland ikke kunne leve uten

livsrom, og dette tenkte han å skaffe seg i øst. Hat-kampanjen mot Sovjet som hadde rast uhemmet i hele Vest-Europa og Amerika i 15 år, antok også veldige dimensjoner i den tyske propaganda.

Vestmaktene så ikke like klart som Stalin på fremtia. De forsøkte å lirke og snakke med Hitler, og tross de russiske advarslene gikk de med overenskomsten i München 1933. Da var det klart for Stalin at det var fare på ferde. Sovjets eneste mulighet for å forebygge et angrep og risikere å måtte ta imot det *alene*, var å slutte en «separatfredsoverenskomst» med

Forts. s. 2.

10 000-VIS NAZISTER MASKER ER SEG

«Trots allts» roper et varsko om nazistenes etterkrigsplaner.

Ifølge BBC er man i England fullt klar over at kampen mot nazismen på ingen måte er slutt ved den militære beseiring av Tyskland. En regner tvert om med at en mengde fanatiske nazister som er klar over at deres offisielle regime er ferdig allerede forbereder seg til kamp mot det fjerde rike. Det antas at hundretusenvis av Hitlers utvalgte menn og kvinner er satt inn for denne framtidige oppgaven. 10 000 av de mest brutale og hensynsløse Gestapofolkene, de verste revolverheltene, søker allerede å skjule sin identitet, slik at de skal være godt kamuflerte når de allierte domstolene tar til å søke etter krigsforbrytere etter det tyske nederlaget. På samme måten som de underjordiske frihetskjemperne i de okkuperte landene, kommer de til å «gå under jorden» og maskere seg så de blir ukjennelige. Oppgaven deres vil bli å føre en regulær krig mot den kommende

regjeringa i Tyskland og rydde av vegen dens ledende personligheter gjennom attentater — slik det allerede ble gjort etter forrige verdenskrig ved Fehme-mord. De vil søke å gjøre det ikke-nazistiske Tyskland til et land hvor ingen er sikker for sitt liv og hvor mord og attentat hører til dagens orden. På dette vis håper de å få de allierte til å godta en «nasjonal» regjering, og på det vis skulle grunnen forberedes for et nytt nazikupp.

I alle nøytrale land forberedes naziceller som skulle slutte som et spindelvev rundt hele jorden og i første rekke ha ledelsen av de underjordiske organisasjonene i Tyskland.

Ethvert folk som ønsker et fredelig Tyskland og en slutt på det siste blodbadet i Europa, må være interessert i å knuse disse planene. En må derfor, sier BBC, holde øye med moldvarpene og passe på at nazistene ikke får høve til å sette i gang undergrunnskrigen i Tyskland.

«Trots allt!» roper så sitt varsko til Sverige om ikke å tåle dan-

Forts. s. 4.

FRONTLINJEN GÅR I NORGE

Den røde armé kjemper på norsk grunn. Hele det norske folket slutter seg til kong Håkons hilsen til vår forbundsfelle og hans hyllest til den gigantiske innsatsen Sovjetsamveldet har gjort for fredens og frihetens sak.

Nå er landet vårt blitt krigskueplass for væpnet strid mot naziondertrykkerne. Nå avhenger det ikke minst av oss sjøl hvor fort vi skal komme gjennom krigens redsler og bli kvitt det tyske herreveldet.

Vi må stå sanlet som et folk av 100% nordmenn. På alle tenkelige vis må vi legge hindringer i veien for den tyske krigsmaskinen og være lydhare overfor ethvert vink fra de militære lederne.

Frontlinjen går ikke bare i Finnmark. Hver krigsviktig bedrift, alle kommunikasjoner, alle matforråd i landet er en del av krigsfronten. Det avhenger av oss om alt dette skal stå til rådighet

for de tyske voldsmennene.

Hver warhit som lures fra tyskerne til befolkningen er et slag for friheten.

Hver tysk transport som stanses er en hjelp for våre og våre alliertes styrker.

Hver krigsviktig bedrift som stanses er et tapt slag for Hitler-armeene.

Vi er i krig!

Er ikke Finnlands sak framleis vår?

Landet kjemper nå en blodig og fortvilet kamp mot nazistene som herjer og ødelegger. Men her heime hører en ikke noe snakk om hjelp i form av fly eller tungt artilleri. Ikke engang noen frivillige har meldt seg for å ile de kjempende til hjelp. Hvorfor? Har vi helt plutselig blitt hundre prosent nøytrale? Eller stiller det seg helt annerledes når det er tyskerne som finnene kjemper mot? Er ikke da Finnlands sak lenger vår egen?

Eskilstuna Kuriren.

TYSKLAND UTRYDDER SIN EGEN KULTUR

Den av dr. Göbbels så høyt lovpriste tyske kultur er i dag i ferd med å utryddes. Som riksbefullmektiget for den totale krigsinnsats er det blitt Göbbels selv til del å lede denne utryddelseskampanjen.

Helt siden katastrofen i Stalingrad har Tyskland finkjemmet alle arbeidsgrenene som ikke direkte tjente krigen, for om mulig å trylle fram nye soldater og flere folk til krigsindustrien. Tyskland har hatt to «totalmobiliseringer» før, og nå under den tredje og mest totale mobilisering som historien kjenner, er inngrepet på det kulturelle området så stort at den siste rest nazi-Tyskland hadde levnet av den engang så høye tyske kulturen står foran sin tilintetgjørelse.

Samtlige 400 teater er stengt. Da disse tilsammen hadde ca. 60 millioner besøk pr. år, kan en for-

Forts. fra s. 1.

Tyskland. Dette sto enn ytterligere klart for herrerne i Kremlet at de hadde sett hvor bundne de allierte militærutsendingene var av sine regjeringer da de besøkte Moskva sommeren 1939.

I august 1939 ble en tysk-russisk vennskapspakt undertegnet i Moskva. Straks etter angrep Hitler Polen, og Sovjet passet på å okkupere den østre delen av landet. I Moskva hadde man nemlig et eneste mål: å vinne tid og rom.

Det lyktes å få militærbase i de baltiske landa og Romania; Finland avsto derimot å gå med på en liknende ordning med en mindre grenseregulering vest på det karelske neset med kompensasjon nord for Ladoga. Den berømte «vinterkrigen» fulgte, og den røde armé tiltvang seg i mars 1940 gjenoppretelsen av «Peter den stores grense» fra Nystadsfreden 1721.

Dermed hadde Sovjet skutt sine forsvarssoner en bra bit fram mot vest. Under febrilske forsvarsforberedelser ventet en nå det kommende tyske slaget. Dette skulle

ha kommet mai 1941, men Jugoslavias motstand på Balkan utskjøt starten til midtsommers. Vi vet hvordan det senere er gått for de tyske arméene. De er atter kastet ut av Sovjet-Russland, og den røde armé marsjerer nå over områder som ligger utenfor landets grenser. Rundt om i verden spør en seg nå om russerne nå er ute på erobringstokt eller om de — som så mange ganger før i historien — kommer til å trekke tropene sine tilbake ved den kommende fredsslutning.

Men Russland må ha en Atlanterhavshavn! — pleier en ofte å få høre. Og da mener en Narvik — inklusiv den norske kalotten og Nord-Sverige.

Hvorfor trenger Russland Narvik? Som kjent kan Russland innen sine egne grenser oppsøge og forbruke hele sin egen produksjon minst 100 år frametter og dertil en god del av den øvrige verdens produksjon — ikke minst Sveriges eksportprodukter! Sjøets behov for varer blir etter denne krigen enda større enn før på grunn av de omfattende øde-

leggelsene. En *eksporthavn* er derfor neppe det viktigste.

Hvis Sovjet virkelig var ute på erobringstokt for å underlegge seg hele Europa, hvorfor skulle det da nettopp velge det avsidet beliggende Narvik som Atlanterhavshavn. En har jo langt bedre og nærmere kommunikasjoner til Hamburg, Bremen, Rotterdam og Le Havre! Hvis Europa skal bolsjeviseres med makt, så blir det vel etter denne krigen langt bekvemmere med samvirkende kommunistiske revolusjoner i Tyskland, Holland, Belgia og Frankrike enn i Sverige.

Det er intet som motiverer at nettopp Sverige — som i 135 år har fått være fullstendig i fred for all russisk aggressivitet — skulle trenge å bli grepet av «russeskrekke». En langt bedre og mer realitetsbetonet veg skulle være i stedet å undersøke mulighetene for samarbeid med den nasjon som med største sikkerhet kommer til å spille en viktig rolle for Sveriges framtidige økonomiske og politiske utvikling.

KOMMUNISTENE OG VI ANDRE

Gjennom pressen sin har de norske kommunistene reist krav om å bli representert i Hjemmefrontens Ledelse og i de øvrige sentrale utvalgene for alle områder innen motstandsbevegelsen

stå hva dette vil si for de teaterelskende tyskere, som i sannhet kunne trenge den atspredelsen som teatrene gir.

Filmproduksjonen er sterkt innskrenket, og rekruttene av filmskuespillere og i riksfilmalletten må i dag arbeide som finmekanikere i krigsindustrien. Orkestrene har for største delen falt som offer for mobiliseringen. Alle kunstskoler er stengt. Ingen ikke-politisk bok får komme ut. Universitetene er stengt, og til og med i så krigsviktige vitenskaper som medisin, fysikk og kjemi opprettholdes undervisningen bare for de som skal ta eksamen.

Pressen — som fra krigens begynnelse og fram til Stalingradkatastrofen hadde vært utsatt for en slik «konsentrasjon» at antall aviser var blitt redusert fra 3000 til 1300 — har heller ikke unngått de tre «totalmobiliseringene». Støre aviser som Berliner Börsen-Zeitung er slått sammen med Deutsche Allgemeine Zeitung, mens Berliner Volkzeitung med et opplag på 250 000 eksemplarer har mattet innstille utgivelsen. I Wien er alle avisene slått sammen til en eneste Kleine Wiener Zeitung. Noe liknende er skjedd i Hamburg. — Pressens ensretting skulle således være sikret i det Det tredje Riket.

Mens Hitlers SS-menn driver oldinger, kvinner og barn ut tidlig om morgenen for å forbedre skyttergravene og bygge forskansninger, må kunstens og vitenskapens menn arbeide i krigsindustrien — mens de tyske soldater ofres i hundretusener ved frontene. Hele verden vet — også tyskerne selv — at denne totale mobiliseringen er forgjeves og ikke kan hindre sammenbruddet. I stedet for å oppnå seier har tyskerne her gått et skritt videre mot sin egen utsløttelse. Nazismen har gitt restene av den tyske kulturen det endelige dødsstøt.

hvor de utfører betydningsfullt arbeid.

Disse artiklene har vakt forbauselse hos hele det norske folk et fordi vi har gått ut fra som en selvfølge at vi hadde et så pass utviklet demokrati her heime at enhver organisasjon, hva enten den sogner til høyre eller kommunistene, hadde sine representanter i ledelsen når organisasjonen utfører effektivt arbeid i fridomskrigen.

«Hvorfor trekke kommunistene fram i en særstilling?» spør mange og synes at kommunistene er mer pågående enn ønskelig. Ja, hvorfor sette kommunistene i en særstilling — vi retter spørsmålet videre. Ikke til kommunistene, men til de politiske kretsene som med nebb og klør vil holde enhver kommunist vekk fra de sentrale posisjonene.

Det er ganske riktig at de norske kommunistene har satt seg sjøl i en særstilling. Gjennom sin innsats har de satt seg i en særstilling. På alle felter innen motstandsbevegelsen finner vi dem. Overalt yter de all den innsats de maktar.

De rår i dag over landets største presse. Vi overdriver ikke når vi påstår at «Alt for Norge» leses av ti ganger så mange som «Aftenposten».

Det er en virkelig fri norsk presse de har skapt. En trenger ikke å ha noe innblikk bak kulisserne for å merke hvordan de norske kommunistene driver planmessig studium av norsk litteratur, norsk historie, norsk åndsliv i det hele tatt. De legger vekt på å tillegge seg den åndsrikdommen landet vårt har frembrakt gjennom tidene, og gjennom pressa si gir de denne rikdommen tilbake til folket som skapte våpen i vår selvstendighetskamp i dag.

«Men hvorfor bruker de navnet «kommunister» da?» spør mange engstelige sjeler som tross alt ligger under for den tyske propagandaen så de ikke evner å omstille oppfatningen sin etter de nye forholdene som krigen har skapt. Jo, fordi de er oppriktige og ikke vil seile fordekt; fordi de vil at vi ikke skal ha fnugg av grunn til å beskyldte dem for å «lure seg inn» i den norske motstandsfronten.

«Men» fortsetter de engstelige, «er da kommunisme forenlig med interessene til alle oss andre norske patrioter?» Ja, nettopp det er den. Kommunismen, som bygger på den marxistiske teori, utarbeidet av Marx og Engels og videreført av Lenin og Stalin, er ingen «dogme-tro». Den er en vitenskapelig metode for å orientere seg i den samfunnsmessige virkeligheten og for å utarbeide den praktiske politikken.

På dette grunnlaget var det at Norges kommunistiske parti utarbeidet proklamasjonen sin av desember 1941, hvor det bl. a. heter:

Sentralkomiteén erklærer at så vel sentralkomiteéns enkelte medlemmer som hvert enkelt medlem av partiet, har til oppgave i hverdagens praktiske arbeid å arbeide seg fram til et virkelig fortrolig og tillitsfullt samarbeid med alle ærlige kampkrefter i arbeiderklassen, i borgerskapet, i småborgerskapet — overhodet med alle nasjonale kampkrefter i det norske folk, å forene, sammenstøve og konsentrere alle disse kampkrefter i den nasjonale front. Den nasjonale front i Norge må gjøres til en heltetmodig og uovervinnelig makt som på en verdig måte fyller sin plass i den verdensomfattende frihetskamp mot Hitler-Tyskland.

Det var på dette grunnlaget enhetsavtalen ble utarbeidet mellom kommunistene og representantene her heime i Norge for Det norske Arbeiderparti. Her i «Arbeiderklassens plass i Norges nasjonale fridomsstrid» blir det likeledes slått klart fast at arbeiderklassen må sette alle sine krefter inn i kampen mot naziveldet. Samtidig tar det klar avstand fra alle ultraradikale som stiller sosialismen umiddelbart på dagsordenen.

Kommunistenes vurdering av situasjonen kan vi kort sammenfatte med at de ser vår demokratiske forfatning før 9. april 1940 som eneste grunnlag for videre politisk, økonomisk og sosial utvikling i Norge. Derfor stiller de bare en eneste oppgave i dag, og det er å sveise alle nasjonens krefter sammen i en enig, lojal front mot de tyske overfallsmennene.

Marskalk Titos dagsbefaling til den jugoslaviske befrielsesarmé.

Radiostasjonen «Det frie Jugoslavia» melder at marskalk Tito har utstedt en dagsbefaling til den jugoslaviske befrielsesarmé, hvor det heter at «den store og glederike dag er kommet som dere og tusener andre helter har ventet på i tre og et halvt år av de hardeste prøvelser. Den 6. september nådde vår store forbundsfelle, den ærerike røde armé, fram til Jugoslavias grense.»

I dagsbefalingen heter det at de tyske divisjoner, «som fra alle kanter av Balkanhalvøya har samlet seg på Jugoslavias territorium, forsøker å unnkomme fra vårt land for å slippe unna sin fortjente straff. Slå fiendens tropper uten skånsel! Tilintetgjør fiendens mannskapsstyrker! Jo flere døde

Dernest a reise folket til en like ubrytelig front mot den luredennoiske reaksjonen som ikke ønsker en videre utvikling etter krigen på demokratisk grunnlag, men som vil at folkestyret skal erstattes med et reaksjonært «midlertidig administrasjonsstyre».

Alle partier kan begå feil — også det kommunistiske. Dette søker kommunistene på ingen måte å benekte. Men det er ikke hva partiene var engang i fortiden som spiller noen rolle i dag, det er hva de i praksis har gjort nå under krigen. De norske kommunistene har ikke bare skapt et fullnorsk parti, men de er blitt sjelen i en virkelig norsk folkebevegelse. I sin praksis har de vist at de har ment hva de har sagt i proklamasjonene sine. I sin praksis har de vist at vi kan ha tillit til dem.

Slik er den politiske virkeligheten. Derfor er det en skamplet for det norske demokratiet at folket har tillatt visse politiske grupper fra gammelt partidiplomati å stille kommunistene i en særstilling. Vår nasjonale ære, våre interesser i fridomskampen tilsier at vi ikke må tåle at folkets krav om respekt for våre demokratiske tradisjoner blir trampet i støvet. Vi krever likestilling for våre landsmenn, kommunistene.

fascister det blir igjen på vår jord, dess bedre tar vi betalt for de talløse offer som de fascistiske ildgjerningsmenn har tilføyd oss. Ødelegg kommunikasjonslinjene og la ikke fienden få mulighet for å føre bort fra vår jord vårt folks eiendom og den militærteknikk som han har brukt til å underkue vårt land.

Det sårede fascistiske udret ødelegger på sin veg alt det kommer over, myrder våre barn, kvinner og oldinger. Det forsøker å bortføre alle voksne menn til Tyskland for å forlenge sitt liv enda en liten stund. Det er vår hellige plikt mot Jugoslavias folk å forsvare deres liv og eiendom og ta hevn for våre millioner offer.

Den heltedige røde armé i øst og våre andre allierte i syd og vest forfølger de fascistiske horder mot Tyskland. Det er vår plikt overfor våre store allierte å gjøre alt som står i vår makt i disse avgjørende kamper for endelig å tilintetgjøre de foraktelige tyske landrøvere og snarest mulig gjøre slutt på de undertrykte folks lidelser.»

Til slutt heter det i dagsbefalingen: «La den ærerike røde armés ankomst til våre grenser vekke ny begeistring hos dere og fyll dere med vilje til å tilføye de tyske okkuperanter og landsforræderne enda hardere slag. Bevis i disse avgjørende kamper at dere er verdige forbundsfeller av den uovervinnelige røde armé.»

Tito, marskalk av Jugoslavia.

LANDSMENN I NØD

Stadig overgår det tyske barbariet seg sjøl. Det er ikke noe nytt at de tyske hordene tvinger sivilbefolkningen til å evakuere fra alt de eier, men i åpne båter og milevis til fots i *polarkulden* blir kvinner, barn og oldinger drevet av de nazistiske udrene.

Quislingmyndighetene vendte seg til Sverige og ba om at sivilbefolkningen skulle få reise gjennom Sverige. Svenskene svarte ja, men på den betingelsen at det skulle stå de evakuerte fritt for om de ville bli i Sverige eller

fortsette til Sør-Norge. Da ovslø nazistene.

Det svenske Røde Kors og svenske militære myndigheter utfører et strålende hjelpearbeid for flyktninger som tar seg fram over fjellet til den svenske grensen. Men dessverre er det få som har kraft og mulighet for å ta seg fram mange mil over fjellet i polarkulden.

De som kommer sørover må få all mulig *individuell hjelp*, men ingen må støtte nazistenes hjelpeaksjoner.

Enhver matbit stjålet fra tyskerne er en vinning for oss.

Ethvert anslag mot deres transporter, gir oss en hurtigere avgjørelse på krigen.

Kampen mot nazismen må føres videre uten kompromis.

Forts. fra s. 1.

nelse av nazistiske støtteorganisasjoner i landet og ikke gi de tyske krigsforbryterne høve til å fortsette forbrytelsene sine fra svensk jord.

For oss i det okkuperte Europa har maningen fra BBC særlig betydning. Den underbygger kravet fra de undertrykte folkene om likvidering av nazibøllene. Det er en maning til oss om forsterket utryddelseskamp mot de nazistiske angiverne og de andre naziforbryterne. Det understreker viktigheten av at vi holder nøye rede på de nazistene som opererer her i Norge, så det skal bli vondt for dem å gjøre seg usynlige.

Kampen vår må i like høy grad være rettet mot enhver fiende av demokratiet, selv om han ikke i dag står åpent fram som nazist. Etterkrigsquislingene skal få det like hett som deres nazistiske forgjengere.

Det vi har ofret i kampen mot reaksjonen for å forsvare demokratiet må ikke være forgjeves. Hver mann må i dag og i framtida være på vakt for å trygge folkets demokratiske rettigheter.